

ВАЛУТЕН ЗАКОН

Обн., ДВ, бр. 83 от 21.09.1999 г., в сила от 1.01.2000 г., изм., бр. 45 от 30.04.2002 г., изм. и доп., бр. 60 от 4.07.2003 г., изм., бр. 36 от 30.04.2004 г., в сила от 31.07.2004 г., бр. 105 от 29.12.2005 г., в сила от 1.01.2006 г., изм. и доп., бр. 43 от 26.05.2006 г., в сила от 1.01.2007 г., бр. 54 от 4.07.2006 г., изм., бр. 59 от 21.07.2006 г., в сила от 1.01.2007 г., бр. 24 от 31.03.2009 г., в сила от 31.03.2009 г., бр. 16 от 22.02.2011 г., бр. 23 от 22.03.2011 г., в сила от 22.03.2011 г., изм. и доп., бр. 96 от 6.12.2011 г., изм., бр. 59 от 29.07.2016 г., бр. 63 от 4.08.2017 г., в сила от 1.01.2018 г., бр. 92 от 17.11.2017 г., в сила от 1.01.2018 г., доп., бр. 103 от 28.12.2017 г., в сила от 1.01.2018 г., изм. и доп., бр. 93 от 9.11.2018 г., в сила от 10.02.2019 г., изм., бр. 17 от 26.02.2019 г., изм. и доп., бр. 14 от 18.02.2020 г., бр. 82 от 29.09.2023 г., изм., бр. 41 от 10.05.2024 г., в сила от 10.05.2024 г.

Предмет

Чл. 1. Този закон урежда:

1. сделките и плащанията между местни и чуждестранни лица;
2. презграничните преводи и плащания;
3. сделките с чуждестранна валута по занятие;
4. (изм. - ДВ, бр. 60 от 2003 г., бр. 96 от 2011 г., бр. 82 от 2023 г.) сделките с благородни метали и скъпоценни камъни и изделия със и от тях по занятие и преработката им;
5. (изм. - ДВ, бр. 96 от 2011 г., бр. 82 от 2023 г.) пренасянето на придружени или неприяжени парични средства през границата на страната;
6. (изм. - ДВ, бр. 60 от 2003 г., доп., бр. 96 от 2011 г.) събирането, поддържането и предоставянето на статистическа информация за платежния баланс и международната инвестиционна позиция на страната;
7. (изм. - ДВ, бр. 82 от 2023 г.) упражняването на валутен контрол, включително временното задържане на парични средства.

Свобода за извършване на сделки, действия и плащания

Чл. 2. (1) (Изм. - ДВ, бр. 16 от 2011 г.) Доколкото със закон не е установено друго, всички действия, сделки и плащания по чл. 1, т. 1 - 5 се извършват свободно.

(2) Добиването на благородни метали и скъпоценни камъни от находища, които са публична държавна собственост, се извършва при спазване на изискванията, установени в действащото законодателство.

Извършване на сделки като обменно бюро (Загл. изм. - ДВ, бр. 24 от 2009 г., в сила от 31.03.2009 г.)

Чл. 3. (Изм. - ДВ, бр. 60 от 2003 г.) (1) (Изм. и доп. - ДВ, бр. 43 от 2006 г.) Сделки с валута в наличност по занятие може да извършва лице, регистрирано по Търговския закон, както и лице, регистрирано като търговец по законодателството на държава - членка на Европейския съюз, или на друга държава - страна по споразумението за Европейското икономическо пространство, което е вписано в публичния регистър на лицата, извършващи дейност като обменно бюро.

(2) (Доп. - ДВ, бр. 103 от 2017 г., в сила от 1.01.2018 г.) Физическите лица - търговци, както и членовете на управителните или контролните органи и неограничено отговорни съдружници в юридическите лица по ал. 1 не трябва да са осъждани за умишлено престъпление от общ характер и да са били членове на управителен или контролен орган или неограничено отговорни съдружници в дружество, прекратено поради несъстоятелност, ако са останали неудовлетворени кредитори. Обстоятелствата относно съдимостта на българските граждани се установяват служебно.

(3) В Министерството на финансите се води и поддържа публичен регистър на лицата, извършващи дейност като обменно бюро. Вписването в регистъра се извършва в 14-дневен срок от подаването на всички документи, изискуеми в наредбата по ал. 5.

(4) За вписването в регистъра по ал. 3 се събират такси по тарифа, одобрена от Министерския съвет.

(5) Министърът на финансите издава наредба, с която определя условията и реда за вписване в регистъра по ал. 3, както и изискванията към дейността на обменните бюра.

(6) (Отм. - ДВ, бр. 24 от 2009 г., в сила от 31.03.2009 г.).

(7) (Отм. - ДВ, бр. 24 от 2009 г., в сила от 31.03.2009 г.).

(8) (Отм. - ДВ, бр. 24 от 2009 г., в сила от 31.03.2009 г.).

Регистрация в Българската народна банка

Чл. 4. (Отм. - ДВ, бр. 60 от 2003 г.).

Извършване и отказ за извършване на регистрацията

Чл. 5. (Отм. - ДВ, бр. 60 от 2003 г.).

Презгранични преводи и плащания

Чл. 6. (Изм. - ДВ, бр. 60 от 2003 г., бр. 96 от 2011 г., в сила от 1.01.2012 г.) (1)

Доставчиците на платежни услуги извършват презгранични преводи и плащания след посочване на основанието за превода пред тях.

(2) Лице, което извършва презграничен превод или плащане към трета страна в размер на 30 000 лв. или повече или тяхната равностойност в друга валута, представя на доставчиците на платежни услуги сведения и документи, определени в съвместна наредба на БНБ и министъра на финансите.

Събиране на информация за нуждите на статистиката на платежния баланс

Чл. 7. (Изм. - ДВ, бр. 60 от 2003 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 36 от 2004 г., бр. 96 от 2011 г., отм., бр. 59 от 2016 г.).

(2) (Изм. - ДВ, бр. 96 от 2011 г., отм., бр. 59 от 2016 г.).

(3) (Изм. - ДВ, бр. 96 от 2011 г., отм., бр. 59 от 2016 г.).

(4) (Изм. - ДВ, бр. 96 от 2011 г., отм., бр. 59 от 2016 г.).

(5) (Доп. - ДВ, бр. 96 от 2011 г.) Всяка сделка във връзка с първоначалното извършване на преки инвестиции в чужбина от местни юридически лица или еднолични търговци, както и за предоставяне на финансови кредити между местни юридически лица или еднолични търговци и чуждестранни лица, откриване на сметки в чужбина, емитиране от местни юридически лица на ценни книжа в чужбина и/или покупка на ценни книжа без посредничество на местно лице - инвестиционен посредник, подлежи на деклариране пред БНБ за нуждите на статистиката на платежния баланс в срок 15 дни след нейното сключване.

(6) (Изм. - ДВ, бр. 96 от 2011 г.) Когато местно юридическо лице или едноличен търговец нарежда на местна банка превод на средства във връзка със сделка, която подлежи на деклариране по ал. 5, местната банка изпълнява нареждането за превод след удостоверяване на декларирането на сделката от местното юридическо лице или едноличен търговец по реда на ал. 5.

(7) Декларирането по ал. 5 се извършва еднократно и при всеки следващ превод се удостоверява пред обслужващата местна банка с вече заверената от БНБ декларация.

(8) (Отм. - ДВ, бр. 59 от 2016 г.).

(9) (Изм. - ДВ, бр. 96 от 2011 г., бр. 59 от 2016 г.) Българската народна банка не може да предоставя на други лица и институции събраната от нея статистическа информация, която е търговска, служебна или банкова тайна, освен ако това е предвидено в друг закон.

(10) Българската народна банка може да публикува и да предоставя на други лица и институции само обобщени данни.

(11) Българската народна банка издава наредба по прилагането на този член.

Предоставяне на информация на Българската народна банка

Чл. 8. (Изм. - ДВ, бр. 60 от 2003 г.) (1) (Доп. - ДВ, бр. 96 от 2011 г.) Българската народна банка може да изисква от всяко местно и чуждестранно лице информация, която е от значение за платежния баланс и международната инвестиционна позиция на страната.

(2) (Доп. - ДВ, бр. 96 от 2011 г.) Всяко местно и чуждестранно лице е длъжно да предостави на БНБ необходимата за статистиката на платежния баланс и международната инвестиционна позиция информация при спазване на изискванията за нейното съдържание.

(3) (Нова - ДВ, бр. 96 от 2011 г.) Българската народна банка има право на достъп до източници на поддържани данни в рамките на администрацията на изпълнителната власт, организациите от публичния сектор, органите на статистиката и други държавни органи и организации, както и Българския червен кръст, депозитарите на ценни книжа и нотариусите, доколкото тези данни са необходими за разработването, произвеждането и разпространението на европейската статистика.

(4) (Нова - ДВ, бр. 96 от 2011 г.) Българската народна банка определя реда за прилагане на този член в наредбата по чл. 7, ал. 11.

Регистри на преките инвестиции и на инвестициите в недвижими имоти

Чл. 9. (Изм. - ДВ, бр. 45 от 2002 г., отм., бр. 60 от 2003 г.)

Отчетност на операции, вземания и задължения

(Загл. изм. - ДВ, бр. 96 от 2011 г.)

Чл. 10. (Изм. - ДВ, бр. 60 от 2003 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 96 от 2011 г.) Местните юридически лица и едноличните търговци са длъжни чрез статистически форми да отчетат пред БНБ операциите си и вземанията си от и задълженията си към чуждестранни лица, както и преките си инвестиции в чужбина.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 96 от 2011 г.) Местните физически лица отчетат ежегодно до 31 март пред БНБ чрез статистически форми вземанията си от и задълженията си към чуждестранни лица, ако сборът от тези вземания или задължения надхвърля левовата равностойност на 50 000 лв. към 31 декември на предходната календарна година.

(3) (Нова - ДВ, бр. 96 от 2011 г.) Българската народна банка може да извършва други регулярни периодични статистически изследвания с цел събиране на допълнителна статистическа информация.

(4) (Предишна ал. 3 - ДВ, бр. 96 от 2011 г.) Българската народна банка определя реда за прилагане на този член в наредбата по чл. 7, ал. 11.

Пренасяне на придружени парични средства през границата на страната за или от трета страна

(Загл. изм. - ДВ, бр. 82 от 2023 г.)

Чл. 10а. (Нов - ДВ, бр. 60 от 2003 г., изм., бр. 54 от 2006 г., изм. и доп., бр. 96 от 2011 г., изм., бр. 17 от 2019 г., бр. 82 от 2023 г.) (1) Лицата могат да пренасят през границата на страната за или от трета страна неограничено количество парични средства.

(2) Пренасянето на парични средства в размер 10 000 евро или повече или тяхната равностойност в левове или друга валута през границата на страната за или от трета страна подлежи на деклариране пред митническите органи при условията и по реда, предвидени в чл. 3, параграфи 2 и 3 от Регламент (ЕС) 2018/1672 на Европейския парламент и на Съвета от 23 октомври 2018 г. относно контрола на паричните средства, които се внасят в Съюза или се изнасят от него, и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1889/2005 (ОВ, L 284/6 от 12 ноември 2018 г.), наричан по-нататък "Регламент (ЕС) 2018/1672".

(3) Задължението за деклариране по ал. 2 се смята за неизпълнено и:

1. когато декларираната информация е невярна или непълна;

2. когато паричните средства не са предоставени на разположение на митническите органи за контрол.

(4) При пренасяне на парични средства в размер 30 000 лв. или повече или тяхната равностойност в друга валута през границата на страната за трета страна митническите органи проверяват за наличие или липса на публични задължения по реда на чл. 87, ал. 11 от Данъчно-осигурителния процесуален кодекс и за публични задължения, установявани от Агенция "Митници", за приносителя. Когато в предоставената или в установената по служебен път информация се съдържат данни за наличие на публични задължения в размер над 5000 лв., митническите органи не допускат пренасянето на паричните средства.

(5) В случаите по ал. 4 митническите органи задържат паричните средства с разписка по чл. 15, ал. 2, т. 9 от Закона за митниците и уведомяват най-късно до следващия работен ден Националната агенция за приходите. Националната агенция за приходите може да предприеме действия за обезпечаване на установени и изискуеми публични вземания по реда на глава двадесет и четвърта от Данъчно-осигурителния процесуален кодекс до 10 работни дни от уведомяването, за което незабавно уведомява компетентната териториална дирекция на Агенция "Митници" по място на задържане на паричните средства.

(6) Митническите органи връщат задържаните парични средства въз основа на писмено искане от лицето, от което са задържани, или от изрично упълномощено от него лице, в случай че до изтичане на посочения в ал. 5 срок не са предприети действия по обезпечаване от съответния орган по реда на Данъчно-осигурителния процесуален кодекс или на Закона за митниците. При наложен запор връщане се извършва единствено при наличие на остатък над размера на запорираната сума.

Пренасяне на парични средства през границата на страната за или от държава – членка на Европейския съюз
(Загл. изм. – ДВ, бр. 82 от 2023 г.)

Чл. 10б. (Нов - ДВ, бр. 96 от 2011 г., изм., бр. 82 от 2023 г.) (1) Лицата могат да пренасят за или от държава – членка на Европейския съюз, неограничено количество парични средства.

(2) Пренасянето на парични средства в размер 10 000 евро или повече или тяхната равностойност в левове или друга валута през границата на страната за или от държава – членка на Европейския съюз, се декларира при поискване от страна на митническите органи.

(3) Задължението за деклариране при поискване по ал. 2 се смята за неизпълнено:

1. при отказ за деклариране;
2. когато декларираната информация е невярна или непълна;
3. когато паричните средства не са предоставени на разположение на митническите органи за контрол.

Пренасяне на непридружени парични средства през границата на страната

Чл. 10в. (Нов – ДВ, бр. 82 от 2023 г.) (1) Пренасянето през границата на страната на парични средства чрез пощенски и/или куриерски пратки е забранено с изключение на пратки с обявена стойност.

(2) При пренасянето на непридружени парични средства в размер 10 000 евро или повече или тяхната равностойност в левове или друга валута през границата на страната за или от трета страна чрез пощенски пратки, куриерски пратки, като непридружен багаж или товар в контейнер, митническите органи могат да изискват от изпращача или получателя на паричните средства, или от техен изрично упълномощен представител да представи декларация за оповестяване при условията и по реда на чл. 4, параграфи 2 и 3 от Регламент (ЕС) 2018/1672 в срок до 30 дни.

(3) При пренасянето на непридружени парични средства в размер 10 000 евро или повече или тяхната равностойност в левове или друга валута през границата на страната за или от държава – членка на Европейския съюз, чрез пощенски пратки, куриерски пратки, като непридружен

багаж или товар в контейнер, митническите органи могат да изискат от изпращача или получателя на паричните средства, или от техен изрично упълномощен представител да представи декларация за оповестяване в срок до 30 дни.

(4) Паричните средства по ал. 2 и 3 се задържат от митническите органи до представяне на декларация за оповестяване, но за срок не по-дълъг от 30 дни от задържането.

(5) Задължението за оповестяване по ал. 2 и 3 се смята за неизпълнено, когато:

1. декларираната информация е невярна или непълна;

2. паричните средства не са предоставени на разположение на митническите органи за контрол;

3. декларацията не е представена преди изтичането на срока.

(6) Лицата по ал. 2 и 3, които декларират паричните средства, са длъжни да декларират и данни за собственика на паричните средства, ако те не са тяхна собственост.

(7) Непридружени парични средства, за които е установено нарушение на забраната по ал. 1 или за които задължението за оповестяване по ал. 2 и 3 не е изпълнено, се задържат и се смятат за изоставени в полза на държавата, ако в 6-месечен срок от задържането не са представени доказателства за собственост.

(8) Директорът на компетентната териториална дирекция на Агенция "Митници" издава решение, с което паричните средства по ал. 7 се смятат за изоставени в полза на държавата. Решението подлежи на обжалване по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

Контрол върху придружени и непридружени парични средства в размер по-малък от определения праг, за които има основателни съмнения, че са свързани с престъпна дейност

Чл. 10г. (Нов – ДВ, бр. 82 от 2023 г.) (1) При пренасянето на придружени парични средства в размер по-малко от 10 000 евро или тяхната равностойност в левове или друга валута през границата на страната за или от трета страна митническите органи могат да извършват контрол на приносителя при основателни съмнения или данни, че паричните средства са свързани с престъпна дейност. Митническите органи служебно въвеждат информацията по чл. 3, параграф 2 от Регламент (ЕС) 2018/1672.

(2) При пренасянето на непридружени парични средства в размер по-малко от 10 000 евро или тяхната равностойност в левове или друга валута през границата на страната за или от трета страна митническите органи могат да извършват контрол на пратките при основателни съмнения или данни, че паричните средства са свързани с престъпна дейност. Митническите органи служебно въвеждат информацията по чл. 4, параграф 2 от Регламент (ЕС) 2018/1672.

(3) При пренасянето на придружени парични средства в размер по-малко от 10 000 евро или тяхната равностойност в левове или друга валута през границата на страната за или от държава – членка на Европейския съюз, митническите органи могат да извършват контрол на приносителя при основателни съмнения или данни, че паричните средства са свързани с престъпна дейност. Митническите органи служебно въвеждат информацията по чл. 3, параграф 2 от Регламент (ЕС) 2018/1672.

(4) При пренасянето на непридружени парични средства в размер по-малко от 10 000 евро или тяхната равностойност в левове или друга валута през границата на страната за или от държава – членка на Европейския съюз, митническите органи могат да извършват контрол на пратките при основателни съмнения или данни, че паричните средства са свързани с престъпна дейност. Митническите органи служебно въвеждат информацията по чл. 4, параграф 2 от Регламент (ЕС) 2018/1672.

Деклариране от приносител при зелен коридор ("нищо за деклариране")

Чл. 10д. (Нов – ДВ, бр. 82 от 2023 г.) (1) В случаите, когато пренасяните през границата на страната парични средства не подлежат на деклариране, приносителят преминава през зелен коридор ("нищо за деклариране") или устно заявява това при преминаване през митническо учреждение, в което не се ползват два коридора.

(2) Разпоредбата на ал. 1 не ограничава правото на приносителя да извърши писмено деклариране по свое желание. В този случай декларирането се извършва съгласно чл. 10а или 10б.

(3) В случаите, когато пренасяните през границата на страната парични средства подлежат на деклариране, но приносителят е преминал през зелен коридор ("нищо за деклариране") или устно е заявил това при преминаване през митническо учреждение, в което не се ползват два коридора, това се смята за невярно декларирана информация.

(4) Декларирането на парични средства, които се придружават от лице, ненавършило 16 години, се извършва от съпровождащото го пълнолетно лице.

Временно задържане на парични средства

(Загл. изм. – ДВ, бр. 82 от 2023 г.)

Чл. 11. (Изм. - ДВ, бр. 60 от 2003 г., бр. 105 от 2005 г., изм. и доп., бр. 54 от 2006 г., изм., бр. 96 от 2011 г., бр. 82 от 2023 г.) (1) Митническите органи могат да задържат парични средства до 30 дни от деня на задържането, когато задължението за деклариране на придружени парични средства по чл. 10а, ал. 2 или чл. 10б, ал. 2 не е изпълнено или задължението за оповестяване на непридружени парични средства по чл. 10в, ал. 2 и 3 не е изпълнено, или са налице основателни съмнения или данни, че паричните средства, независимо от тяхната стойност, са свързани с престъпна дейност. Когато паричните средства са в размер по-малко от 10 000 евро или тяхната равностойност в левове или друга валута, митническите органи могат да ги задържат в съответствие с критериите за управление на риска и осъществяване на контрол съгласно Регламент (ЕС) 2018/1672.

(2) За извършения контрол на парични средства се съставя протокол, а паричните средства се задържат с разписка по чл. 15, ал. 2, т. 9 от Закона за митниците. Митническите органи могат да изискват доказателства за собственост, икономически произход на средствата и предназначението им.

(3) Митническите органи в рамките на деня на задържането или най-късно до следващия работен ден уведомяват директора на териториалната дирекция на Агенция "Митници", на чиято територия са задържани паричните средства, и компетентните органи за предприемане на действия по компетентност. Информация за задържането се предоставя и на дирекция "Финансово разузнаване" на Държавна агенция "Национална сигурност". В уведомлението до дирекция "Финансово разузнаване" на Държавна агенция "Национална сигурност" се посочват териториалната дирекция на Агенция "Митници" и другите органи, уведомени за задържането.

(4) Директорът на компетентната териториална дирекция на Агенция "Митници" по ал. 3 или оправомощено от него длъжностно лице издава решение за временно задържане на паричните средства в срок до 7 дни от деня на задържането.

(5) Решението по ал. 4 се връчва лично на лицето, от което са задържани придружените паричните средства, или на негов изрично упълномощен представител, или на изпращача, или на получателя, или на собственика на непридружените паричните средства, или на техен изрично упълномощен представител. Връчването се удостоверява с подписи на получателя и връчителя, като се отбелязват денят и начинът на връчването. Връчването на решението може да се извърши от всеки митнически служител.

(6) Връчването по ал. 5 може да се извърши и чрез изпращане на съобщение до персонален профил, регистриран в информационната система за сигурно електронно връчване като модул на Единния портал за достъп до електронни административни услуги по смисъла на Закона за електронното управление, ако лицето изрично е поискало това.

(7) Електронното съобщение за издаденото решение се смята за връчено с изтеглянето му. Когато получателят не е изтеглил документа в 7-дневен срок от изпращането на съобщението, решението се връчва по реда на ал. 5.

(8) Връчване на решение по ал. 4 чрез прилагане към преписката се извършва след поставяне на съобщение за явяване на лицето по ал. 5, когато адресът му не е известен или лицето, негов представител или пълномощник не могат да бъдат намерени на адреса за кореспонденция,

заявен в деня на задържането. Съобщението се поставя на определено за целта място в съответното митническо учреждение и се публикува на интернет страницата на митническата администрация. В случай че лицето не се яви в митническото учреждение в 7-дневен срок от деня на поставяне на съобщението, решението се прилага към преписката и се смята за редовно връчено.

(9) Физически лица, спрямо които е започнало производство за временно задържане на парични средства и които пребивават повече от 30 последователни дни извън страната или нямат адрес в Република България, са длъжни да посочат на митническите органи лице на територията на страната, на което да се връчи решението. Задължението за посочване на лице важи и за юридически лица, които не са установени на територията на страната.

(10) Решението по ал. 4 подлежи на обжалване в 14-дневен срок по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

(11) При задълбочена оценка от необходимостта и пропорционалността на по-нататъшно временно задържане органът по ал. 4 може да издаде решение за удължаване срока на временното задържане най-много до 90 дни от деня на задържането.

(12) За решението по ал. 11 се прилагат ал. 5 – 10.

(13) Ако в сроковете по ал. 1 или 11 не се вземе решение от други компетентни органи за по-нататъшно задържане на паричните средства в рамките на друго производство или установените факти и обстоятелства не оправдават по-нататъшното задържане на паричните средства, те се връщат чрез банков превод и/или в брой на лицето, от което са задържани, или на изрично упълномощено от него лице.

Митнически регистър

(Загл. изм. – ДВ, бр. 82 от 2023 г.)

Чл. 11а. (Нов - ДВ, бр. 96 от 2011 г., изм., бр. 63 от 2017 г., в сила от 1.01.2018 г., бр. 92 от 2017 г., в сила от 1.01.2018 г., доп., бр. 14 от 2020 г., изм., бр. 82 от 2023 г.) (1) Митническите органи водят регистър за пренесените през границата на страната парични средства съгласно чл. 10а – 10г.

(2) При пренасяне на придружени и не придружени парични средства за или от трета страна се прилагат декларациите, утвърдени с Регламент за изпълнение (ЕС) 2021/776 на Комисията от 11 май 2021 г. за установяване на образците на някои формуляри, както и техническите правила за ефективния обмен на информация съгласно Регламент (ЕС) 2018/1672 на Европейския парламент и на Съвета относно контрола на паричните средства, които се внасят в Съюза или се изнасят от него (ОВ, L 167/6 от 12 май 2021 г.).

(3) При пренасяне на придружени и не придружени парични средства за или от държава – членка на Европейския съюз, се прилагат декларации, съдържащи данни, които се попълват и при пренасяне за или от трета страна.

(4) Декларациите се съхраняват за срок 5 години независимо от използвания носител. Срокът започва да тече от деня, в който данните са били получени, освен в случаите на чл. 13, параграф 5 от Регламент (ЕС) 2018/1672.

(5) Ако задължението за деклариране на придружени парични средства или задължението за оповестяване на не придружени парични средства не е изпълнено, митническите органи попълват и вписват в регистъра служебната декларация по чл. 4 от Регламент за изпълнение (ЕС) 2021/776, към която се прилага декларация за парични средства по чл. 1, съответно декларация за оповестяване на парични средства по чл. 2 от същия регламент. Служебна декларация се попълва и когато има основателни съмнения или данни, че паричните средства, независимо от тяхната стойност, са свързани с престъпна дейност.

(6) Информацията по този член се събира и обработва съгласно чл. 17а от Закона за митниците и изискванията за защита на личните данни. При всяко обработване на лични данни се спазват правилата на Регламент (ЕС) 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета от 27 април 2016 г. относно защитата на физическите лица във връзка с обработването на лични данни и относно свободното движение на такива данни и за отмяна на Директива 95/46/ЕО (Общ регламент

относно защитата на данните) (ОВ, L 119/1 от 4 май 2016 г.) и Регламент (ЕС) 2018/1725 на Европейския парламент и на Съвета от 23 октомври 2018 г. относно защитата на физическите лица във връзка с обработването на лични данни от институциите, органите, службите и агенциите на Съюза и относно свободното движение на такива данни и за отмяна на Регламент (ЕО) № 45/2001 и Решение № 1247/2002/ЕО (ОВ, L 295/39 от 21 ноември 2018 г.) в съответствие в предвидените в действащото законодателство ограничения по чл. 23 от Регламент (ЕС) 2016/679.

(7) Равностойността на друга валута в евро се определя по курса за митнически цели съгласно чл. 22 от Закона за митниците, приложим за тази валута, в левове в деня на пренасянето на паричните средства през границата на страната и се въвежда в декларацията.

Обмен на информация

(Загл. изм. – ДВ, бр. 82 от 2023 г.)

Чл. 11б. (Нов - ДВ, бр. 96 от 2011 г., изм., бр. 82 от 2023 г.) (1) Митническите органи въвеждат информацията, получена съгласно чл. 3 или 4, чл. 5, параграф 3 или чл. 6 от Регламент (ЕС) 2018/1672, и я предават на националното звено за финансово разузнаване, като я подават в Митническата информационна система, създадена с Регламент (ЕО) № 515/97 на Съвета от 13 март 1997 г. относно взаимопомощта между административните органи на държавите членки и сътрудничеството между последните и Комисията по гарантиране на правилното прилагане на законодателството в областта на митническите и земеделските въпроси, наричан по-нататък "Регламент (ЕО) № 515/97".

(2) Митническите органи предават информацията по ал. 1 във възможно най-кратък срок, но не по-късно от 15 работни дни след деня, в който информацията е била получена.

(3) Митническите органи обменят информация съгласно чл. 10 и 11 от Регламент (ЕС) 2018/1672 с държавите – членки на Европейския съюз, с други държави по силата на влезли в сила международни договори, по които Република България е страна, с Европейската комисия, Европейската прокуратура и Агенцията на Европейския съюз за сътрудничество в областта на правоприлагането (Европол).

(4) Митническите органи събират, обработват и обменят получена информация по чл. 11а с други държавни органи на национално ниво в рамките на тяхната компетентност относно:

1. нарушения на валутното законодателство;

2. наличие на основателни съмнения или данни, че пренасяните парични средства са свързани с изпиране на пари и финансиране на тероризма по смисъла на Закона за мерките срещу изпирането на пари и Закона за мерките срещу финансирането на тероризма;

3. наличие на основателни съмнения или данни, че пренасяните парични средства са приходи от престъпна дейност и които се отразяват неблагоприятно върху финансовите интереси на Европейския съюз и страната.

(5) Обмен на информация може да се осъществява при условията, по реда и начина, определени в Регламент (ЕО) № 515/97 и Конвенцията, съставена на основание член К.3 от Договора за Европейския съюз, за взаимопомощ и сътрудничество между митническите администрации, съставена в Брюксел на 18 декември 1997 г. (ратифицирана със закон – ДВ, бр. 84 от 2006 г.).

(6) Митническите органи гарантират професионална тайна, поверителност и сигурност на данните съгласно чл. 12 от Регламент (ЕС) 2018/1672 и при спазване на принципа "необходимост да се знае" по смисъла на чл. 3 от Закона за защита на класифицираната информация.

(7) Редът за взаимодействие и обмен на информация между митническите органи, Държавна агенция "Национална сигурност" и Министерството на вътрешните работи за целите на валутния контрол на национално ниво се урежда със споразумение между директора на Агенция "Митници", председателя на Държавна агенция "Национална сигурност" и министъра на вътрешните работи.

Курсове на чуждестранните валути към лева

Чл. 12. (1) Българската народна банка котира ежедневно курсовете на определени от нея чуждестранни валути към лева, които се ползват за счетоводни и статистически цели.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 96 от 2011 г.) По предложение на Министерството на финансите Българската народна банка може да определи по своя преценка и курсове на валути по платежни споразумения.

(3) (Нова - ДВ, бр. 60 от 2003 г., изм., бр. 82 от 2023 г.) Равностойността на чуждестранните валути към лева за нуждите на декларирането се определя съгласно митническото законодателство.

Лица, осъществяващи дейност по добиване, преработване и сделки с благородни метали и скъпоценни камъни и изделия със и от тях по занятие

Чл. 13. (Изм. - ДВ, бр. 60 от 2003 г., изм. и доп., бр. 96 от 2011 г., изм., бр. 93 от 2018 г., в сила от 10.02.2019 г., бр. 14 от 2020 г.) (1) Добиване, преработване и сделки с благородни метали и скъпоценни камъни и изделия със и от тях по занятие могат да извършват:

1. търговци, регистрирани по Търговския закон или по законодателството на държава – членка на Европейския съюз, или на друга държава – страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство, както и юридически лица, създадени въз основа на нормативен акт; в предмета на дейност на търговеца или в дейността на юридическото лице трябва да е вписано осъществяване на дейности с благородни метали и скъпоценни камъни и изделия със и от тях по занятие;

2. дружества по Закона за задълженията и договорите, когато извършват такава дейност по занятие и са вписани в публичния регистър на лицата, осъществяващи дейности с благородни метали и скъпоценни камъни и изделия с тях.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 41 от 2024 г., в сила от 10.05.2024 г.) Лицата по ал. 1 са длъжни да се регистрират в Министерството на икономиката и индустрията в 14-дневен срок преди започване на дейността.

Добиване, преработване и сделки с благородни метали и скъпоценни камъни и изделия със и от тях по занятие

Чл. 13а. (Нов – ДВ, бр. 14 от 2020 г.) (1) (Изм. – ДВ, бр. 41 от 2024 г., в сила от 10.05.2024 г.) В Министерството на икономиката и индустрията се води и поддържа регистър по образец, утвърден от министъра на икономиката и индустрията, на лицата, които осъществяват дейност по добиване, преработване и сделки с благородни метали и скъпоценни камъни и изделия със и от тях по занятие. Регистърът е публичен, поддържа се в електронен вид и се публикува на интернет страницата на Министерството на икономиката и индустрията.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 41 от 2024 г., в сила от 10.05.2024 г.) Регистърът по ал. 1 се води от длъжностни лица по регистрацията, определени със заповед на министъра на икономиката и индустрията.

(3) В регистъра по ал. 1 се вписва всяко лице, за което е установено спазването на нормативните изисквания за извършване на съответните дейности с благородни метали и скъпоценни камъни и изделия със и от тях по занятие.

(4) (Изм. – ДВ, бр. 41 от 2024 г., в сила от 10.05.2024 г.) При вписване в регистъра на лицата, които осъществяват дейност по добиване, преработване и сделки с благородни метали и скъпоценни камъни и изделия със и от тях по занятие, министърът на икономиката и индустрията или оправомощено от него длъжностно лице издава удостоверение по установен от наредбата по ал. 10 образец.

(5) Не се извършва вписване в регистъра по ал. 1, а извършеното вписване се заличава служебно в срок до 14 дни от настъпване на някое от следните обстоятелства:

1. когато някой от документите, изисквани съгласно наредбата по ал. 10, е признат за недействителен;

2. когато физическите лица – търговци, членовете на управителните и контролните органи и неограничено отговорните съдружници в юридическите лица, както и физическите лица, заявени за вписване в регистъра за осъществяване на заявените за регистрация дейности по наредбата по ал. 10, са осъдени с влязла в сила присъда за престъпления против собствеността, престъпления против паричната и кредитната система и за престъпления против финансовата, данъчната и осигурителната система съгласно Наказателния кодекс;
 3. (изм. – ДВ, бр. 82 от 2023 г.) по заявление на регистрираното лице;
 4. при обявяване в ликвидация, в несъстоятелност, при заличаване на търговеца от търговския регистър или дружество по Закона за задълженията и договорите в регистър БУЛСТАТ;
 5. при смърт на физическото лице – търговец.
- (6) Не се извършва вписване в регистъра по ал. 1, когато лицето има публични задължения, с изключение на задълженията по невлезли в сила актове, както и разсрочени, отсрочени или обезпечени задължения. Информацията за публичните задължения се установява служебно по реда на чл. 87, ал. 11 от Данъчно-осигурителния процесуален кодекс или чрез средата за междурегистров обмен.
- (7) Служебно заличаване от регистъра се извършва и при уведомяване на компетентния орган по реда на чл. 182, ал. 2, т. 2 или чл. 221, ал. 6 от Данъчно-осигурителния процесуален кодекс.
- (8) Служебното заличаване по ал. 5 и 7 се извършва от длъжностното лице по регистрацията по ал. 2, което го отбелязва в регистъра по ал. 1, обявява издаденото удостоверение за невалидно и писмено уведомява заинтересованото лице по чл. 13, ал. 1.
- (9) (Изм. – ДВ, бр. 41 от 2024 г., в сила от 10.05.2024 г.) Министерът на икономиката и индустрията координира участието в дейностите по изпълнение на Регламент (ЕО) № 2368/2002 на Съвета от 20 декември 2002 г. относно въвеждане на схема за сертифициране в рамките на Кимбърлийския процес за международна търговия с необработени диаманти.
- (10) Министерският съвет приема наредба, с която определя условията и реда за вписване в регистъра по ал. 1, както и изискванията към дейността на лицата по чл. 13, ал. 1. За вписването в регистъра се събират такси по тарифа, одобрена от Министерския съвет.
- (11) Златните и сребърните изделия, изработени в страната или внесени от друга държава с търговска цел, подлежат на проверка за установяване съдържанието на чисто злато и сребро (титър) и на маркиране по ред, определен с наредбата по ал. 10. Златните изделия се търгуват само в търговски обекти, разположени в сгради или други стационарни постройки, с изключение на продаваните от производителите им изделия на народните художествени занаяти.

Чл. 14. (Изм. и доп. - ДВ, бр. 60 от 2003 г., изм., бр. 96 от 2011 г., отм., бр. 82 от 2023 г.).

Чл. 14а. (Нов - ДВ, бр. 96 от 2011 г., отм., бр. 82 от 2023 г.).

Чл. 14б. (Нов - ДВ, бр. 96 от 2011 г., отм., бр. 82 от 2023 г.).

Пренасяне на движими културни ценности през границата на страната

Чл. 14в. (Нов - ДВ, бр. 96 от 2011 г.) Пренасянето през границата на страната на предмети от благородни метали и скъпоценни камъни и изделия със и от тях, които са движими културни ценности, се допуска при спазване на условията на глава шеста, раздел VI от Закона за културното наследство и след деклариране пред митническите органи.

Чл. 14г. (Нов - ДВ, бр. 96 от 2011 г., отм., бр. 82 от 2023 г.).

Валутен контрол

Чл. 15. (1) (Доп. – ДВ, бр. 93 от 2018 г., в сила от 10.02.2019 г., изм., бр. 41 от 2024 г., в сила от 10.05.2024 г.) Министерът на финансите, министърът на икономиката и индустрията, Българската народна банка и пощенските служби упражняват контрол за спазването на този закон и на нормативните актове, издадени по неговото прилагане.

(2) Министърът на финансите чрез своите специализирани органи извършва проверки по спазването на закона.

Правомощия на органите по валутен контрол

Чл. 16. (1) (Доп. - ДВ, бр. 60 от 2003 г., изм., бр. 96 от 2011 г., бр. 82 от 2023 г.) Митническите органи следят за спазването на закона при пренасянето през границата на страната на придружени и не придружени парични средства съгласно правомощията си по чл. 16, ал. 1, т. 1, 2, 3, 4 – 10 от Закона за митниците.

(2) (Нова – ДВ, бр. 82 от 2023 г.) За целите на спазване на чл. 5 от Регламент (ЕС) 2018/1672 митническите органи имат правомощия да извършват контрол върху физическите лица, техния багаж и транспортни средства, както и контрол на всички пощенски или куриерски пратки, контейнери или транспортни средства, които е възможно да съдържат не придружени парични средства. За извършените контролни действия се съставя протокол.

(3) (Нова – ДВ, бр. 82 от 2023 г.) Придружени парични средства и не придружени парични средства се задържат с разписка по чл. 15, ал. 2, т. 9 от Закона за митниците.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 60 от 2003 г., бр. 105 от 2005 г., бр. 96 от 2011 г., предишна ал. 2, бр. 82 от 2023 г.) Органите на Националната агенция за приходите проверяват дейността на обменните бюра и лицата по чл. 13, ал. 1, които не са банки, като при осъществяване на проверките имат право:

1. на свободен достъп до служебните помещения на проверяваните лица;
2. да изискват документи, сведения и писмени обяснения;
3. (доп. - ДВ, бр. 60 от 2003 г., изм., бр. 96 от 2011 г.) да проверяват наличностите в левове и в друга валута, както и наличностите и качеството на благородните метали и скъпоценните камъни и изделията с и от тях;

4. да извършват насрещни проверки при клиенти на проверяваните лица;

5. да използват помощта на вещи лица;

6. (нова - ДВ, бр. 60 от 2003 г., изм., бр. 105 от 2005 г.) да налагат мерки за обезпечаване на доказателства по реда на Данъчно-осигурителния процесуален кодекс.

(5) (Изм. - ДВ, бр. 60 от 2003 г., предишна ал. 3, бр. 82 от 2023 г.) Органите на БНБ:

1. (изм. - ДВ, бр. 96 от 2011 г.) упражняват контрол върху банките за спазване изискванията на закона и на нормативните актове по прилагането му;

2. (отм. - ДВ, бр. 24 от 2009 г., в сила от 31.03.2009 г.);

3. (изм. - ДВ, бр. 60 от 2003 г.) упражняват контрол за спазване на изискванията по чл. 6, 7, 8 и 10 и на нормативните актове по прилагането им;

4. (доп. - ДВ, бр. 60 от 2003 г.) могат да проверяват верността на информацията, събирана по реда на чл. 7, 8 и 10.

(6) (Изм. - ДВ, бр. 60 от 2003 г., отм., бр. 24 от 2009 г., в сила от 31.03.2009 г., предишна ал. 4, бр. 82 от 2023 г.).

(7) (Изм. - ДВ, бр. 60 от 2003 г., бр. 59 от 2006 г., отм., бр. 24 от 2009 г., в сила от 31.03.2009 г., предишна ал. 5, бр. 82 от 2023 г.).

(8) (Изм. - ДВ, бр. 60 от 2003 г., бр. 24 от 2009 г., в сила от 31.03.2009 г., предишна ал. 6, изм., бр. 82 от 2023 г.) Лицата, за които според обстоятелствата може да се приеме, че извършват сделки с чуждестранна валута в нарушение на чл. 3, ал. 1, са длъжни при поискване да предоставят на проверяващите органи на Министерството на финансите и на БНБ писмени обяснения и документи, както и да осигурят извършването на проверки на място. При извършване на проверките проверяващите органи на Министерството на финансите и на БНБ разполагат с правомощията по ал. 4 и 5.

(9) (Изм. - ДВ, бр. 60 от 2003 г., бр. 96 от 2011 г., предишна ал. 8, изм., бр. 82 от 2023 г.) Пощенските служби упражняват контрол по спазване изискванията на чл. 10в, ал. 1 и уведомяват митническите органи за констатираните от тях нарушения.

(10) (Изм. и доп. - ДВ, бр. 60 от 2003 г., предишна ал. 9, бр. 82 от 2023 г.) Държавните органи и длъжностните лица са длъжни да оказват съдействие на органите по чл. 15 и по този член при упражняване на техните правомощия.

Принудителни административни мерки (Загл. изм. - ДВ, бр. 60 от 2003 г.)

Чл. 17. При установяване на нарушения на този закон и на нормативните актове по прилагането му:

1. министърът на финансите или оправомощено от него лице може:

а) (изм. - ДВ, бр. 60 от 2003 г.) да издава писмени предписания за отстраняване на нарушенията в определен от него срок;

б) (изм. - ДВ, бр. 60 от 2003 г., бр. 96 от 2011 г., бр. 93 от 2018 г., в сила от 10.02.2019 г.) да прилага принудителна административна мярка запечатване на търговския обект на лицата по чл. 3, ал. 1, които не са банки;

в) (изм. - ДВ, бр. 60 от 2003 г.) да отнема издадено удостоверение за регистрация на лице, което осъществява дейност като обменно бюро;

2. Българската народна банка може:

а) (отм. - ДВ, бр. 60 от 2003 г., нова, бр. 96 от 2011 г.) да извършва проверки и принудително събиране на статистическа информация съгласно чл. 6 от Регламент (ЕО) № 951/2009 на Съвета от 9 октомври 2009 г. за изменение на Регламент (ЕО) № 2533/98 относно събирането на статистическа информация от Европейската централна банка (ОВ, L 269/1 от 14 октомври 2009 г.);

б) (изм. - ДВ, бр. 60 от 2003 г., бр. 59 от 2016 г.) да издава писмени указания за отстраняване на непълноти в декларацията по чл. 7, ал. 5, в информацията по чл. 8 или в статистическите форми по чл. 10, ал. 1 и 2, когато не са изпълнени изискванията на чл. 7, 8 и 10, както и на нормативните актове по тяхното прилагане;

в) (отм. - ДВ, бр. 24 от 2009 г., в сила от 31.03.2009 г.);

г) (отм. - ДВ, бр. 60 от 2003 г.);

3. (отм. - ДВ, бр. 60 от 2003 г., нова, бр. 93 от 2018 г., в сила от 10.02.2019 г., изм., бр. 14 от 2020 г.) изпълнителният директор на Националната агенция за приходите или оправомощено от него лице може да:

а) издава писмени предписания за отстраняване на нарушенията в определен от него срок;

б) прилага принудителна административна мярка запечатване на търговския обект на лицата по чл. 13, ал. 1, които не са банки;

4. (отм. - ДВ, бр. 60 от 2003 г.).

Административнонаказателни разпоредби

Чл. 18. (Изм. - ДВ, бр. 60 от 2003 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 96 от 2011 г., бр. 14 от 2020 г., бр. 82 от 2023 г.) Който извърши или допусне извършване на нарушение по чл. 16, ал. 8, се наказва с глоба в размер от 1000 до 3000 лв., ако деянието не съставлява престъпление. Ако нарушителят е юридическо лице или едноличен търговец, се налага имуществена санкция в размер от 2000 до 6000 лв.

(2) (Нова – ДВ, бр. 14 от 2020 г., изм., бр. 82 от 2023 г.) При неизпълнение на задължение по чл. 10а, ал. 2 или 3, чл. 10б, ал. 2 или 3 и чл. 10в, ал. 2, 3 или 6 на лицата се налага глоба, съответно имуществена санкция в размер една пета от стойността на недеklarираните парични средства, ако деянието не съставлява престъпление.

(3) (Нова – ДВ, бр. 14 от 2020 г., изм., бр. 82 от 2023 г.) Когато предметът на нарушение по ал. 2 е укрит, наказанието е глоба за физически лица или имуществена санкция за юридически лица и еднолични търговци в размер една четвърт от стойността на недеklarираните парични средства, ако деянието не съставлява престъпление. Същото наказание се налага и на този, който извърши или допусне извършване на нарушение по чл. 10в, ал. 1.

(4) (Предишна ал. 2 – ДВ, бр. 14 от 2020 г.) Лице, което извършва обмяна на валута в нарушение на чл. 3, ал. 1, се наказва с глоба в размер от 1000 до 3000 лв., ако е физическо лице,

или с имуществена санкция в размер от 5000 до 15 000 лв., ако е юридическо лице или едноличен търговец.

(5) (Предишна ал. 3 – ДВ, бр. 14 от 2020 г.) Лице, вписано в регистъра по чл. 3, ал. 3, което извърши нарушение във връзка с дейността си по този закон или на наредбата по чл. 3, ал. 5, се наказва с имуществена санкция в размер от 2000 до 6000 лв.

(6) (Предишна ал. 4 – ДВ, бр. 14 от 2020 г.) Лице по чл. 13, ал. 1, което извърши нарушение във връзка с дейността си по чл. 13 или на нормативен акт по неговото прилагане, се наказва с глоба в размер от 1000 до 3000 лв., а ако нарушителят е юридическо лице или едноличен търговец, се налага имуществена санкция в размер от 2000 до 6000 лв.

(7) (Предишна ал. 5, изм. – ДВ, бр. 14 от 2020 г.) При повторно нарушение:

1. по ал. 1, 4 и 5 на нарушителя се налага глоба или имуществена санкция в двоен размер на първоначално наложената;

2. по ал. 6 на нарушителя се налага глоба или имуществена санкция в двоен размер на първоначално наложената;

3. (изм. – ДВ, бр. 82 от 2023 г.) по ал. 2 на нарушителя се налага глоба за физически лица или имуществена санкция за юридически лица и еднолични търговци в размер на една четвърт от стойността на недеklarираните парични средства;

4. (изм. – ДВ, бр. 82 от 2023 г.) по ал. 3 на нарушителя се налага глоба за физически лица или имуществена санкция за юридически лица и еднолични търговци в размер на една трета от стойността на недеklarираните парични средства.

(8) (Предишна ал. 6, изм. – ДВ, бр. 14 от 2020 г.) При извършване на нарушение по ал. 4, 5 или 6, независимо от наложената глоба, съответно имуществена санкция, наказващият орган може да лиши нарушителя от право да упражнява съответната дейност за срок от един до шест месеца, а при повторно нарушение - за срок от два месеца до една година.

(9) (Предишна ал. 7, изм. – ДВ, бр. 14 от 2020 г.) В случаите на налагане на административно наказание по ал. 8 с наказателното постановление се прилага и принудителната административна мярка запечатване на обект.

(10) (Предишна ал. 8, изм. – ДВ, бр. 14 от 2020 г., бр. 82 от 2023 г.) Изпълнението на административното наказание по ал. 8 и на принудителната административна мярка по ал. 9 се прекратява от органа, който ги е наложил, по заявление на административнонаказаното лице и след като бъде доказано от него, че наложената имуществена санкция или глоба е заплатена изцяло.

(11) (Предишна ал. 9, изм. – ДВ, бр. 14 от 2020 г.) Лишаването от право да се упражнява съответната дейност по ал. 8, както и принудителната административна мярка по ал. 9, подлежат на предварително изпълнение, освен ако съдът не разпорежи друго.

(12) (Изм. – ДВ, бр. 93 от 2018 г., в сила от 10.02.2019 г., предишна ал. 10, изм., бр. 14 от 2020 г.) Актовете за установяване на административни нарушения по ал. 1, 4, 5 и ал. 7, т. 1 се съставят от оправомощени от министъра на финансите длъжностни лица, а наказателните постановления се издават от министъра на финансите или от оправомощени от него длъжностни лица. Когато нарушението е извършено от лице по чл. 13, ал. 1, актовете за установяване на административни нарушения по ал. 6 и ал. 7, т. 2 се съставят от органите на Националната агенция за приходите, а наказателните постановления се издават от изпълнителния директор на Националната агенция за приходите или от оправомощени от него длъжностни лица.

(13) (Нова – ДВ, бр. 14 от 2020 г.) Актовете за установяване на административни нарушения по ал. 2, 3 и ал. 7, т. 3 и 4 се съставят от митническите органи, а наказателните постановления се издават от директора на Агенция "Митници" или от оправомощени от него длъжностни лица.

Чл. 18а. (Нов - ДВ, бр. 96 от 2011 г., отм., бр. 82 от 2023 г.).

Чл. 18б. (Нов – ДВ, бр. 82 от 2023 г.) (1) В случаите по чл. 18, ал. 2 и 3, когато нарушителят е неизвестен, актът се подписва от актосъставителя и от един свидетел и не се

връчва. В този случай се издава наказателно постановление, което влиза в сила в едногодишен срок след издаването му. С наказателното постановление задържаните парични средства се отнемат в полза на държавата.

(2) В случаите по чл. 18, ал. 2 и 3, когато нарушителят е известен, но не е открит на адреса, посочен при връчването на акта за административно нарушение, или е напуснал страната, или е посочил адрес само в трета страна, наказателното постановление не се връчва. Постановлението се смята за влязло в сила в едногодишен срок след издаването му.

Чл. 18в. (Нов – ДВ, бр. 82 от 2023 г.) Митническите органи имат право да задържат с разписка по чл. 15, ал. 2, т. 9 от Закона за митниците парични средства за обезпечаване на вземания, които биха възникнали по съставени от тях актове за извършено нарушение по този закон.

Чл. 19. (Изм. - ДВ, бр. 60 от 2003 г.) (1) Който извърши или допусне извършване на нарушение по чл. 7, чл. 8 и чл. 10, ал. 2 се наказва с глоба в размер от 200 до 1000 лв., ако деянието не съставлява престъпление.

(2) За нарушение по чл. 7, чл. 8 и чл. 10, ал. 1 на юридическите лица и едноличните търговци се налага имуществена санкция в размер от 2000 до 10 000 лв.

(3) (Отм. - ДВ, бр. 24 от 2009 г., в сила от 31.03.2009 г.).

(4) (Отм. - ДВ, бр. 24 от 2009 г., в сила от 31.03.2009 г.).

(5) (Изм. - ДВ, бр. 96 от 2011 г.) Банка, която наруши разпоредбите на този закон и на нормативните актове по неговото прилагане при извършване на сделки и действия с чуждестранна валута или с благородни метали, се наказва с имуществена санкция в размер от 5000 до 25 000 лв.

(6) (Изм. - ДВ, бр. 96 от 2011 г.) Длъжностно лице от банка, което наруши или допусне да се нарушат изискванията на този закон и на нормативните актове по неговото прилагане, се наказва с глоба в размер от 500 до 2500 лв., ако деянието не съставлява престъпление.

(7) В случай на повторно нарушение виновното лице се наказва с глоба, съответно имуществена санкция в размер, както следва:

1. по ал. 1 - от 500 до 2500 лв.;

2. по ал. 2 - от 4000 до 20 000 лв.;

3. (отм. - ДВ, бр. 24 от 2009 г., в сила от 31.03.2009 г.);

4. (отм. - ДВ, бр. 24 от 2009 г., в сила от 31.03.2009 г.);

5. по ал. 5 - от 10 000 до 50 000 лв.;

6. по ал. 6 - от 1000 до 5000 лв.

(8) Актовете за установяване на нарушенията по ал. 1 - 7 се съставят от оправомощени от управителя на БНБ длъжностни лица, а наказателните постановления се издават от управителя на БНБ или от оправомощени от него длъжностни лица.

Чл. 20. (Нов - ДВ, бр. 60 от 2003 г., изм. и доп., бр. 96 от 2011 г., отм., бр. 14 от 2020 г.).

Чл. 21. (Нов - ДВ, бр. 60 от 2003 г.) Съставянето на актовете, издаването, обжалването и изпълнението на наказателните постановления се извършват по реда на Закона за административните нарушения и наказания.

ДОПЪЛНИТЕЛНА РАЗПОРЕДБА

§ 1. По смисъла на този закон:

1. "благородни метали" са златото, среброто и платината в обработен и необработен вид;

2. (изм. и доп. - ДВ, бр. 60 от 2003 г., изм., бр. 23 от 2011 г., в сила от 22.03.2011 г., бр. 96 от 2011 г.) "местно лице" за целите на чл. 7, 8 и 10 е резидентна единица по смисъла на т. 1.30 от глава първа на Приложение А към Регламент (ЕО) № 2223/96 на Съвета от 25 юни 1996 г. относно Европейската система от национални и регионални сметки в Общността;

3. (доп. - ДВ, бр. 60 от 2003 г., изм., бр. 96 от 2011 г.) "чуждестранно лице" за целите на чл. 7, 8 и 10 е всяко физическо или юридическо лице, което не отговаря на условията по т. 2;
- 3а. (нова - ДВ, бр. 60 от 2003 г.) "постоянно пребиваване" е пребиваване в Република България с право на неопределен срок. Физическите лица по т. 2 и 3 установяват наличие или липса на постоянно пребиваване в страната по смисъла на този закон чрез декларация;
4. (отм. - ДВ, бр. 96 от 2011 г.);
5. (изм. - ДВ, бр. 60 от 2003 г., отм., бр. 96 от 2011 г.);
6. (нова - ДВ, бр. 54 от 2006 г., изм., бр. 96 от 2011 г., бр. 82 от 2023 г.) "парични средства" е понятие по смисъла на чл. 2, параграф 1, буква "а" от Регламент (ЕС) 2018/1672;
7. (нова - ДВ, бр. 54 от 2006 г., изм., бр. 82 от 2023 г.) "прехвърляеми инструменти на приносител" е понятие по смисъла на чл. 2, параграф 1, буква "г" от Регламент (ЕС) 2018/1672;
8. (доп. - ДВ, бр. 60 от 2003 г., предишна т. 6, бр. 54 от 2006 г.) "търговски кредит" е всеки кредит, свързан с продажбата на стоки или с предоставянето на услуги, който е отпуснат от продавача/купувача на стоката или от изпълнителя/получателя на услугата по конкретната сделка;
9. (доп. - ДВ, бр. 60 от 2003 г., предишна т. 7, бр. 54 от 2006 г.) "финансов кредит" е предоставяне на парични средства със задължение за връщане, което не е търговски кредит. В понятието "финансов кредит" се включват и финансовият лизинг, встъпването в дълг и прехвърлянето на вземания по финансов кредит;
10. (изм. - ДВ, бр. 60 от 2003 г., предишна т. 8, бр. 54 от 2006 г., изм., бр. 96 от 2011 г.) "пряка инвестиция" е:
- а) придобиване в търговско дружество на икономическа територия, различна от тази на инвеститора, на права на съдружник с неограничена отговорност или на дялово участие, което дава право на 10 и над 10 на сто от броя на гласовете в общото събрание или от капитала на дружеството;
 - б) създаване на търговско дружество на икономическа територия, различна от тази на инвеститора;
 - в) предоставяне на заем с цел пряка инвестиция по букви "а" и "б" или свързана със споразумение за участие в разпределяне на печалба;
 - г) допълнителна инвестиция към инвестицията по буква "а" или "б";
 - д) придобиване на недвижим имот на икономическа територия, различна от тази на инвеститора;
11. (отм. - ДВ, бр. 60 от 2003 г., предишна т. 9, бр. 54 от 2006 г.);
12. (отм. - ДВ, бр. 60 от 2003 г., предишна т. 10, бр. 54 от 2006 г.);
13. (предишна т. 11 - ДВ, бр. 54 от 2006 г.) "извършване на сделки с чуждестранна валута по занятие" е:
- а) извършване в продължение на една година на сделки за сметка на повече от 10 лица, или
 - б) (изм. - ДВ, бр. 24 от 2009 г., в сила от 31.03.2009 г.) извършване в продължение на една година на сделки с повече от 20 лица, които не са банки или обменни бюра, или
 - в) (доп. - ДВ, бр. 60 от 2003 г.) отправяне на рекламни изявления, на покани или предложения, включително чрез табла, за сключване на сделки с неопределен кръг от лица, включително чрез средствата за масово осведомяване;
14. (предишна т. 12 - ДВ, бр. 54 от 2006 г.) "обменно бюро" е търговец, който извършва по занятие сделки с валута в наличност;
15. (предишна т. 13 - ДВ, бр. 54 от 2006 г., отм., бр. 24 от 2009 г., в сила от 31.03.2009 г.);
16. (нова - ДВ, бр. 60 от 2003 г., предишна т. 14, бр. 54 от 2006 г.) "повторно" е нарушението, извършено в едногодишен срок от влизане в сила на наказателното постановление, с което лицето е било наказано за същото по вид нарушение;
17. (нова - ДВ, бр. 60 от 2003 г., предишна т. 15, бр. 54 от 2006 г.) "изделие на народните художествени занаяти" е изделие, изработено от лице, вписано в регистъра на занаятчиите или в регистъра на майсторите по Закона за занаятите;

18. (нова - ДВ, бр. 96 от 2011 г., изм., бр. 82 от 2023 г.) "пренасяне през границата на страната" е внасянето и изнасянето през държавната граница на Република България, включително чрез пощенски пратки, куриерски пратки, или като непридружен багаж или товар в контейнер на парични средства за или от друга държава – членка на Европейския съюз, или вносът и износът за или от трета страна;
19. (нова - ДВ, бр. 96 от 2011 г.) "платежен баланс" е статистически отчет, с който се отчитат със съответните разбивки трансграничните сделки за определен отчетен период;
20. (нова - ДВ, бр. 96 от 2011 г.) "международна инвестиционна позиция" е статистически отчет, с който се отчита със съответните разбивки размерът на трансграничните финансови активи и пасиви към определена дата;
21. (нова – ДВ, бр. 14 от 2020 г.) "укрит" е:
- а) предметът, който не е намерен на обичайните места, или
 - б) предметът, който е укрит по специален начин – с особено умение, или
 - в) предметът, който е укрит със специални технически средства;
22. (нова – ДВ, бр. 82 от 2023 г.) "валута" е понятие по смисъла на чл. 2, параграф 1, буква "в" от Регламент (ЕС) 2018/1672;
23. (нова – ДВ, бр. 82 от 2023 г.) "стока, използвана като високоликвидно средство за съхраняване на стойност" е понятие по смисъла на чл. 2, параграф 1, буква "д" от Регламент (ЕС) 2018/1672;
24. (нова – ДВ, бр. 82 от 2023 г.) "приносител" е понятие по смисъла на чл. 2, параграф 1, буква "з" от Регламент (ЕС) 2018/1672;
25. (нова – ДВ, бр. 82 от 2023 г.) "непридружени парични средства" е понятие по смисъла на чл. 2, параграф 1, буква "и" от Регламент (ЕС) 2018/1672;
26. (нова – ДВ, бр. 82 от 2023 г.) "предплатена карта" е понятие по смисъла на чл. 2, параграф 1, буква "е" от Регламент (ЕС) 2018/1672;
27. (нова – ДВ, бр. 82 от 2023 г.) "престъпна дейност" е понятие по смисъла на чл. 2, параграф 1, буква "й" от Регламент (ЕС) 2018/1672.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 2. Обменните бюра, на които Българската народна банка е отнела разрешението да извършват сделки с чуждестранна валута поради нарушения на банковото или валутното законодателство, извършени след 1 януари 1995 г., нямат право да извършват такива сделки в продължение на 5 години от влизането в сила на този закон.

§ 3. Всички лица, които извършват дейност като обменни бюра, са длъжни да се регистрират в Министерството на финансите в 45-дневен срок от влизането в сила на този закон. Лице, неподало заявление за регистрация в посочения срок, губи правото да извършва сделки като обменно бюро.

§ 4. Всички лица, извършващи дейност като финансови къщи, са длъжни в 45-дневен срок от влизането в сила на този закон да подадат заявление до Българската народна банка за подмяна на издаденото им разрешение. Лице, неподало заявление в посочения срок, губи правото да извършва дейност като финансова къща.

§ 5. Този закон отменя Закона за сделките с валутни ценности и за валутния контрол (обн., ДВ, бр. 51 от 1966 г.; изм. и доп., бр. 26 от 1968 г., бр. 92 от 1969 г., бр. 53 и 99 от 1989 г., бр. 25 от 1991 г. и бр. 10 от 1993 г.; бр. 40 от 1996 г. - Решение № 6 на Конституционния съд от 1996 г.; бр. 95 от 1996 г. - Решение № 15 на Конституционния съд от 1996 г.).

§ 6. В Закона за административното производство (обн., ДВ, бр. 90 от 1979 г.; изм., бр. 9 от 1983 г., бр. 26 от 1988 г., бр. 94 от 1990 г., бр. 25 и 61 от 1991 г., бр. 19 от 1992 г., бр. 65 и 70 от 1995 г., бр. 122 от 1997 г., бр. 15 и 89 от 1998 г.) в чл. 34, т. 2 думите "по Закона за сделките с валутни ценности и за валутния контрол" се заменят с "по Валутния закон".

§ 7. В Закона за задълженията и договорите (обн., ДВ, бр. 275 от 1950 г., попр., Изв., бр. 2 от 1950 г.; изм., бр. 69 от 1951 г., бр. 92 от 1952 г., ДВ, бр. 85 от 1963 г., бр. 27 от 1973 г., бр. 16 от 1977 г., бр. 28 от 1982 г., бр. 30 от 1990 г., бр. 12 и 56 от 1993 г., бр. 83 и 104 от 1996 г.) в чл. 10 ал. 1 се отменя.

§ 8. В 3-месечен срок от обнародването на този закон Министерският съвет, министърът на финансите и Българската народна банка приемат наредбите по неговото прилагане.

§ 9. (Доп. – ДВ, бр. 93 от 2018 г., в сила от 10.02.2019 г., изм., бр. 41 от 2024 г., в сила от 10.05.2024 г.) Изпълнението на закона се възлага на министъра на финансите, министъра на икономиката и индустрията и на Българската народна банка.

§ 10. Законът влиза в сила от 1 януари 2000 г.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

към Закона за изменение и допълнение на Валутния закон
(ДВ, бр. 60 от 2003 г.)

§ 21. (1) В 6-месечен срок от влизането в сила на този закон всички местни юридически лица или еднолични търговци, които са предоставили на или са получили от чуждестранни лица финансови кредити, съществуващи към датата на влизане в сила на този закон, декларират тези кредити пред БНБ по ред, определен от нея.

(2) Задължението по ал. 1 не се отнася за местни юридически лица или еднолични търговци, които са регистрирали в БНБ финансовите кредити по реда на отменения чл. 4, ал. 2 от Валутния закон.

(3) Когато местно юридическо лице или едноличен търговец нарежда на местна банка превод на средства във връзка с финансов кредит, предоставен от или на чуждестранно лице преди влизането в сила на този закон, местната банка изпълнява нареждането за превод след удостоверяване на извършена регистрация в БНБ на финансовия кредит по реда на отменения чл. 4, ал. 2 от Валутния закон или деклариране по ал. 1 на този параграф.

§ 22. В 6-месечен срок от влизането в сила на този закон всички местни юридически лица или еднолични търговци, които имат преки инвестиции в чужбина към датата на влизане в сила на този закон, декларират тези инвестиции пред БНБ по ред, определен от нея.

§ 23. (1) В срок 1 октомври 2003 г. Министерският съвет приема, съответно министърът на финансите и БНБ издават, наредбите по прилагането на закона.

(2) В срок 1 ноември 2003 г. Министерският съвет приема наредба за условията и реда за дейността на лицата, които предоставят парични заеми срещу залог на вещи (заложни къщи).

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

към Закона за изменение и допълнение на
Закона за кадастъра и имотния регистър
(ДВ, бр. 36 от 2004 г.)

.....
§ 62. В срок три месеца от обнародването на този закон в "Държавен вестник" вписванията по поименната система се извършват от службите по вписванията към Агенцията по вписванията.
.....

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

към Закона за изменение и допълнение на Валутния закон
(ДВ, бр. 96 от 2011 г.)

§ 23. Министърът на финансите издава наредбата по чл. 14г в срок до два месеца от влизането в сила на този закон.

§ 24. Подзаконовите нормативни актове, издадени на основание досегашните чл. 6, ал. 2, чл. 10а, ал. 4, чл. 11, ал. 6 и чл. 14, ал. 1, се прилагат до издаването на съответните нови подзаконови нормативни актове, доколкото не противоречат на този закон.

.....
§ 26. Разпоредбите на § 2 и § 25, т. 1 влизат в сила от 1 януари 2012 г.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ
към Закона за изменение и допълнение на Валутния закон
(ДВ, бр. 93 от 2018 г., в сила от 10.02.2019 г.)

§ 6. (1) Издадените до влизането в сила на този закон удостоверения за вписване в регистъра по чл. 13, ал. 2 запазват своята валидност.

(2) Неприклучилите до влизането в сила на този закон производства пред Министерството на финансите по вписване в регистъра по чл. 13, ал. 2 се довършват от Министерството на икономиката.

§ 7. В тримесечен срок от влизането в сила на този закон:

1. Министерският съвет привежда подзаконовите нормативни актове по прилагането му в съответствие с него;
2. информацията от регистъра по чл. 13, ал. 2, документите по неприклучилите производства, както и архивът, съхраняван в Министерството на финансите, се предават на Министерството на икономиката.

.....
ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ
към Закона за изменение и допълнение на
Закона за експортния контрол на продукти,
свързани с отбраната, и на изделия и
технологии с двойна употреба
(ДВ, бр. 41 от 2024 г., в сила от 10.05.2024 г.)

.....
§ 52. Във Валутния закон (обн., ДВ, бр. 83 от 1999 г.; изм., бр. 45 от 2002 г., бр. 60 от 2003 г., бр. 36 от 2004 г., бр. 105 от 2005 г., бр. 43, 54 и 59 от 2006 г., бр. 24 от 2009 г., бр. 16, 23 и 96 от 2011 г., бр. 59 от 2016 г., бр. 63, 92 и 103 от 2017 г., бр. 93 от 2018 г., бр. 17 от 2019 г., бр. 14 от 2020 г. и бр. 82 от 2023 г.) навсякъде думите "Министерството на икономиката", "министърът на икономиката" и "министъра на икономиката" се заменят съответно с "Министерството на икономиката и индустрията", "министърът на икономиката и индустрията" и "министъра на икономиката и индустрията".